

Nyhetsbrev om EU-rätt, nummer 6 för 2023

Innehåll

INLEDNING	2
AVGÖRANDEN I SVENSKA DOMSTOLAR, M.M.	2
Den inre marknaden.....	2
Försäljning till konsument av alkoholdrycker från Danmark via internet inte oförenlig med detaljhandelsmonopolet	2
EU-DOMSTOLEN.....	4
Avgöranden i svenska mål	5
Förslag till avgöranden i svenska mål	5
Institutionell rätt och allmänna principer	5
Straffrättsliga preskriptionsregler ska göra det möjligt att effektivt beivra brott som riktar sig mot unionens intressen	5
Processrätt.....	8
Skatterätt.....	8
Moms som betalats vid gemenskapsinternt förvärv av en vara, som senare är föremål för vinstmarginalbeskattning, ingår i beskattningsunderlaget	8
Konkurrensrätt m.m.....	10
Inre marknaden och fri rörlighet	10
Straffrättsligt samarbete	10
Tidigare beslutad verkställighet av en europeisk arresteringsorder kan inte ifrågasättas vid prövning av samtycke till lagföring av andra brott.....	10
Civilrättsligt samarbete.....	12
Möjligt för domstol som i vårdnads mål grundar sin behörighet på bortförande av barnet att begära överföring till domstol i den medlemsstat dit bortförandet skett	12
Informationssamhället.....	14
Nationell konkurrensmyndighet som utreder missbruk av dominerande ställning får konstatera att den allmänna dataskyddsförordningen åsidosatts	14
Arbetsrätt	15
Arbetsgivares informationsskyldighet vid kollektiva uppsägningar ger inte upphov till individuella rättigheter	15
Konsumenträtt.....	17
Hett kaffe utspilt på resenär och efterföljande första hjälpen ombord på flygplanet var en enda skadebringande händelse	17
Migrationsrätt	18
Behörig myndighet måste, vid återkallelse av flyktingstatus, visa att flykting som dömts för ett synnerligen allvarligt brott utgör ett hot mot ett grundläggande samhällsintresse.....	18
Miljörätt	19

EU-RÄTTEN I SVENSKA JURIDISKA TIDSKRIFTER	19
NYA SVENSKA MÅL	20
DET HÄNDER I EU-DOMSTOLEN	20
FRÅN LAGSTIFTNINGSSARBETET	20

INLEDNING

Nyhetsbrev nr 6 för år 2023 avser juli och augusti månader. Från EU-domstolen noteras bl.a. tre avgöranden angående utredningskravet för återkallelse av flyktingstatus efter dom för allvarlig brottslighet, att en nationell konkurrensmyndighet vid utredning av missbruk av dominerande ställning får pröva om den allmänna dataskyddsförordningen åsidosatts och att straffrättsliga preskriptionsregler inte får innebära att brott mot unionens ekonomiska intressen inte kan effektivt beivras. Vidare har domstolens stora avdelning på nytt haft att avgöra frågor rörande Avdelningen för disciplinära mål vid Polens Högsta domstol. Den [slog därvid fast](#) att de nationella domstolarna är skyldiga att underlåta att tillämpa en rättsakt enligt vilken en domare i strid med unionsrätten ska avstängas från sitt ämbete.

För svensk del noteras Högsta domstolens avgörande i Winefinder-målet, där HD konstaterade att bolagets verksamhet inte var oförenlig med detaljhandelsmonopolet.

AVGÖRANDEN I SVENSKA DOMSTOLAR, M.M.

Den inre marknaden

[Försäljning till konsument av alkoholdrycker från Danmark via internet inte oförenlig med detaljhandelsmonopolet](#)

Högsta domstolen har i dom den 7 juli 2023 i mål T 4709-22, "Vinhandeln på Internet", fastställt Patent- och marknadsöverdomstolens dom enligt vilken Winefinders verksamhet inte anses strida mot detaljhandelsmonopolet. Winefinder ApS är ett danskt bolag som bedriver e-handel genom försäljning av bl.a. vin till konsumenter. Winefinder ApS ägs helt av det svenska bolaget Winefinder AB. Bolagen har haft samma personer i styrelserna. De har alla varit bosatta i Sverige. Winefinder ApS:s försäljning av vin sker i huvudsak genom en för bolagen gemensam hemsida. Kunderna, som främst är konsumenter i Sverige, kan i samband med beställning välja hemleverans via transportörer som Winefinder ApS har ingått ramavtal med. Winefinder ApS betalar transportörerna och tar ut en fast avgift av kunderna. Transportörerna levererar vinet antingen direkt hem till konsumenten eller till ett särskilt utlämningsställe. Winefinder ApS köper in vin från tillverkare och grossister. Vinerna tas emot och lagras vid företagets distributionscentral i Danmark. Packning och hantering av det beställda vinet görs i distributionscentralen och sköts huvudsakligen av logistikföretag som Winefinder ApS anlitar. Bolaget har också åtminstone en anställd i Danmark som arbetar med beställningarna. Winefinder ApS har köpt tjänster avseende ekonomi, marknadsföring, kundtjänst och IT av Winefinder AB. Winefinder ApS betalar svensk alkohol- och mervärdesskatt för de viner som kunderna i Sverige köper.

År 2019 väckte Systembolaget talan mot Winefinder ApS och Winefinder AB med yrkande om att bolagen vid vite skulle förbjudas att marknadsföra försäljning av alkoholdrycker till konsumenter i Sverige med transportörer som anlitas av eller förmedlas genom bolagen. Enligt Systembolaget ger marknadsföringen intrycket att försäljningen är laglig, trots att den strider mot detaljhandelsmonopolet enligt alkohollagen. Winefinderbolagen motsatte sig yrkandet och gjorde bl.a. gällande att det är Winefinder ApS som bedriver handel med alkoholdrycker till konsumenter i Sverige, att leveranserna sker genom en oberoende transportör och att **försäljningen inte utgör detaljhandel i Sverige utan i stället sådan privatinförsel som är tillåten** enligt 4 kap. 4 § andra stycket 7 i alkohollagen.

Målet gäller frågan om Winefinderbolagen vid vite ska förbjudas att marknadsföra försäljning av vin till konsumenter i Sverige som sker med transportörer som anlitas av eller förmedlas genom bolagen. För att förbudsyrkandet ska bifallas måste flera förutsättningar vara uppfyllda, bl.a. att den försäljning av vin med leverans till kunder i Sverige som skett via hemsidan strider mot alkohollagen. Detaljhandelsmonopolet framgår huvudsakligen av 3 kap. 1 § och 5 kap. 1 och 2 §§ alkohollagen. Enligt lydelsen förbjuds detaljhandel med bl.a. vin och starköl som bedrivs av annan än Systembolaget utan att det anges någon geografisk begränsning. Inte heller av förarbetena framgår någon geografisk avgränsning. Det är dock uppenbart att regleringen av detaljhandel i alkohollagen inte avser handel utomlands. Varken lagtext eller förarbeten anger vad som närmare kan anses vara detaljhandel i Sverige. Ändamålen med detaljhandelsmonopolet är att det allmänna ska få kontroll över tillgängligheten till alkoholdrycker i syfte att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar. Ändamålet talar för att monopolet skulle omfatta all försäljning på den svenska marknaden. Frågan om detaljhandelsmonopolets geografiska omfattning måste dock bedömas mot bakgrund av alkohollagens allmänna uppbyggnad och särskilt med beaktande av de typer av införsel av alkoholdrycker som är tillåtna enligt lagen.

Den svenska alkohollagen ändrades 2008 till följd av EU-domstolens domar i målen Rosengren, C-170/04, EU:C:2007:313, och Kommissionen mot Sverige, C-186/05, EU:C:2007:571. Ändringarna innebär att alkoholdrycker får föras in av "en enskild person som har fyllt 20 år genom yrkesmässig befordran eller annan oberoende mellanhand, om införseln sker från ett annat land inom [EES] och dryckerna är avsedda för dennes eller dennes familjs personliga bruk". Med yrkesmässig befordran avses postbefordran eller annan liknande befordran, t.ex. genom transportföretag. I förarbetena angavs att uttrycket "annan oberoende mellanhand" hämtats från domen Kommissionen mot Sverige och att även införsel genom andra oberoende mellanhänder än yrkesmässiga sådana borde tillåtas för att svensk rätt skulle stå i överensstämmelse med unionsrätten. **För att det ska röra sig om privatinförsel** enligt 4 kap. 4 § andra stycket 7 alkohollagen fordras enligt lagtexten att **transporten utförs av en mellanhand** – en oberoende transportör – mellan säljaren i utlandet och konsumenten i Sverige. Det **saknar** enligt lagtexten **betydelse om det är säljaren eller köparen som anlitat transportören**. Om det däremot är säljaren själv som för in alkoholdrycken i landet är införseln inte tillåten. I samband med lagändringen 2008 övervägdes om möjligheten till införsel skulle omfatta distansförsäljning, när en utländsk säljare anordnar transporten. I förarbetena noterades att denna försäljningsform hade ökat efter Rosengrendomen och att en

regel som hindrade distansförsäljning fanns i Finland. . Lagstiftaren stannade dock för att inte föreslå någon sådan regel. I stället framhölls det i författningskommentaren till (numera) 4 kap. 4 § andra stycket 7 att det för rätten till införsel saknar betydelse om den bakomliggande transaktionen är en distansförsäljning, enligt den definition som ges i lagen om alkoholskatt. Bestämmelsen överfördes oförändrad till 2010 års alkohollag. Förarbetena bygger på förutsättningen att reglerna om privatinförsel leder till att köp via distansförsäljning i princip är tillåtet. I förarbetena kan det läsas ut flera skäl till att något förbud mot distansförsäljning inte har införts. Ett skäl var osäkerheten om ett förbud mot distansförsäljning skulle vara förenligt med unionsrätten, men det angavs även att det skulle vara svårt att dra en gräns för vad som enligt alkohollagen skulle vara tillåtet eller inte vid privatinförsel, eftersom det är ganska lätt att arrangera inköpen så att de blir tillåtna. Det uttrycktes också att konsekvenserna för folkhälsan av denna typ av försäljning fick antas vara begränsade, med beaktande bl.a. av att punktskatter och transporter gör varorna dyra. Av det föregående framgår att lagstiftaren avsett att distansförsäljning, där alkoholdryckerna vid köpet finns i annan EU- eller EES-stat och därefter transporteras till Sverige av en transportör som anlitas av säljaren ska vara tillåten enligt alkohollagen. Lagtekniskt åstadkoms detta genom att införsel av alkoholdrycker blev tillåten på sätt som framgår av 4 kap. 4 § andra stycket 7 alkohollagen. Att detta slag av gränsöverskridande köp är tillåtna, med stöd av bestämmelserna om införsel, måste som regel innebära att den motsvarande försäljningen inte samtidigt ska anses utgöra detaljhandel i strid med alkohollagen och därmed vara otillåten. För att distansförsäljningen inte ska ses som detaljhandel i strid med alkohollagen måste det bl.a. krävas att säljaren inte är etablerad i Sverige; en säljare som är etablerad här och som säljer alkoholdrycker direkt till konsumenter i Sverige bryter alltså mot svensk lag, även om dryckerna förs in i landet efter köpet. Vidare måste det förutsättas att någon försäljningsverksamhet inte äger rum på plats i Sverige, t.ex. genom en handelsagent eller motsvarande. Om säljaren exempelvis är etablerad i ett annat EU- eller EES-land och säljer varor via en webbplats på internet så innebär inte det förhållandet att webbplatsen är tillgänglig från Sverige eller att utrustningen för webbplatsen finns här, att försäljningen ska anses äga rum här i landet. Vid tydliga tecken på rent formella eller konstlade upplägg kan det finnas anledning att pröva om en påstådd etablering eller försäljning verkligen återspeglar de rätta förhållandena. I det aktuella fallet anförde HD att utredningen sammantaget ger inte stöd för någonting annat än att Winefinder ApS ensamt har bedrivit försäljningsverksamheten från Danmark, och därmed inte strider mot detaljhandelsmonopolet.

EU-DOMSTOLEN

EU-domstolen har under juli och augusti 2023 meddelat [24 domar](#) i mål om förhandsavgörande eller fördragsbrott och som publicerats i rättsfallssamlingen, varav [tre domar](#) från stora avdelningen. Ingen av de domar som meddelats rör mål där förhandsavgörande begärts av svensk domstol. Under samma period har generaladvokaterna lämnat [39 förslag](#) till avgöranden i samma kategorier av mål.

Inget av dessa förslag rör Sverige i denna mening. [Pressmeddelanden](#) har lämnats angående ett antal av dessa avgöranden och förslag, men ofta även om annat av mer generellt intresse.

För närvarande har svensk domstol begärt förhandsavgörande i [fem mål](#) som är anhängiga vid EU-domstolen. Information om dessa mål återfinns i länken i föregående mening. Länken ger tillgång till EUT-meddelandet om begäran om förhandsavgörande eller själva begäran om förhandsavgörande. Där framgår respektive domstols fråga eller frågor och det resonemang som ligger till grund för begäran om förhandsavgörande.

Avgöranden i svenska mål

Förslag till avgöranden i svenska mål

Institutionell rätt och allmänna principer

[Straffrättsliga preskriptionsregler ska göra det möjligt att effektivt beivra brott som riktar sig mot unionens intressen](#)

EU-domstolen, stora avdelningen, har i dom den 24 juli 2023 i mål C-197/23 PPU, Lin, prövat en begäran om förhandsavgörande från Curtea de Apel Braşov (Appellationsdomstolen i Braşov, Rumänien) angående tolkningen av artiklarna 2, 4.3 och 19.1 andra stycket FEU, artikel 325.1 FEUF, artikel 49.1 sista meningen i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, artikel 2.1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen, artiklarna 2 och 12 i direktiv (EU) 2017/1371 om bekämpande genom straffrättsliga bestämmelser av bedrägeri som riktar sig mot unionens finansiella intressen (nedan kallat PIF-direktivet), direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt, beslut 2006/928/EG om inrättande av en mekanism för samarbete och kontroll av Rumäniens framsteg vid uppfyllandet av de särskilda riktmärkena för reformen av rättsväsendet och kampen mot korruption, samt principen om unionsrättens företräde. Begäran har framställts i ett förfarande som inletts av sökandena i det nationella målet, som har yrkat att den lagakraftvunna dom varigenom de dömts till fängelse för skattebedrägeri och deltagande i en kriminell organisation ska upphävas.

Under år 2010 underlät sökandena helt eller delvis att i sina räkenskaper bokföra utförda affärstransaktioner och uppkomna intäkter från inhemsk försäljning av dieselolja som de förvärvat enligt ett förfarande för punktskatteuppskov. Detta medförde en förlust för statskassan, bland annat i fråga om mervärdesskatt och punktskatt för dieselolja. De fälldes till ansvar för skattebedrägeri och för deltagande i en kriminell organisation, i dom som de nu yrkar ska upphävas.

I sin begäran om förhandsavgörande har den hänskjutande domstolen redogjort för en nationell rättspraxis som avser den ursprungliga versionen av artikel 155.1 i strafflagen, vilken kan ha en avgörande inverkan på situationen för sökandena. Den

har för det första påpekat att Författningsdomstolen bifallit en invändning om författningsstridighet som framställts mot nämnda bestämmelse i den del det föreskrevs att preskriptionstiden för straffrättsligt ansvar avbryts "när en processhandling företas i målet". Enligt Författningsdomstolen var den bestämmelsen inte förutsebar och stred mot legalitetsprincipen eftersom formuleringen "en processhandling" även inbegrep handlingar som inte delgavs den misstänkte eller den tilltalade, vilket i sin tur medförde att den misstänkte eller tilltalade inte kunde få kännedom om att en ny preskriptionstid för dennes straffrättsliga ansvar hade börjat löpa. Samma domstol konstaterade även att den tidigare lagbestämmelsen uppfyllde de krav på förutsebarhet som följer av relevanta författningsbestämmelser, eftersom den stadgade att endast en akt som enligt lag ska delges den misstänkte eller den tilltalade kan avbryta preskriptionstiden för det straffrättsliga ansvaret. Lagstiftaren har inte vidtagit någon åtgärd för att ändra bestämmelsen. Författningsdomstolen har i en senare dom slagit fast att efter den förstnämnda domen meddelats finns det, tills lagen ändras, inga bestämmelser i rumänsk rätt om avbrott i preskriptionstiden för straffrättsligt ansvar. Efter denna dom ändrades artikel 155.1 i strafflagen på så sätt att preskriptionstiden för straffrättsligt ansvar numera avbryts varje gång en processhandling som ska delges den misstänkte eller den tilltalade företas i målet.

Enligt rumänsk rätt är regler om preskriptionsavbrott för straffrättsligt ansvar att hänföra till den materiella straffrätten och de omfattas därför av principen om förbud mot retroaktiv tillämpning av straffrättsliga bestämmelser, utan att det påverkar principen om retroaktiv tillämpning av lindrigare strafflagstiftning (*lex mitior*). Högsta domstolen har slagit fast att ett extraordinärt rättsmedel i princip kan användas mot en lagakraftvunnen brottmålsdom för att yrka att domen ska upphävas på grundval av rättsverkningarna från de nämnda domarna från Författningsdomstolen, vilket sökandena ansökt om. Förhandsavgörande begärdes.

EU-domstolen prövade först, vilket är den del av domen som refereras, om artikel 325.1 FEUF, artikel 49.1 i stadgan och artikel 2.1 i PIF-konventionen ska tolkas så, att domstolarna i en medlemsstat är skyldiga att underlåta att tillämpa dels domar från Författningsdomstolen i denna medlemsstat, varigenom en nationell bestämmelse om avbrott i preskriptionstiden för straffrättsligt ansvar ogiltigförklaras på grund av att den straffrättsliga legalitetsprincipen har åsidosatts såvitt gäller principens krav på strafflagens förutsebarhet och tydlighet, dels en dom från Högsta domstolen i samma medlemsstat av vilken det följer att reglerna om preskriptionsavbrott, såsom de framgår av denna rättspraxis i konstitutionella frågor, får tillämpas retroaktivt såsom lindrigare strafflagstiftning (*lex mitior*) i syfte att angripa lagakraftvunna domar varigenom en person fällts för brott.

Frågan ställs med hänsyn till att de nämnda domarna leder till att ett **stort antal brottmål**, inbegripet mål om grova bedrägerier som riktar sig mot unionens finansiella intressen, **kommer att avskrivas** på grund av att det straffrättsliga ansvaret är **preskriberat**. EU-domstolen utgick ifrån den hänskjutande domstolens uppgift att det i rumänsk rätt inte, under den aktuella perioden, föreskrevs någon grund för avbrott i preskriptionstiden för straffrättsligt ansvar, och att principen om retroaktiv tillämpning av lindrigare strafflagstiftning (*lex mitior*) gör det möjligt att låta avsaknaden i rumänsk rätt av grunder för preskriptionsavbrott få retroaktiv verkan för processhandlingar som vidtagits före Författningsdomstolens dom meddelades. När

det gäller **skyldigheten att bekämpa bedrägerier som riktar sig mot unionens finansiella intressen med avskräckande och effektiva åtgärder** har medlemsstaterna visserligen en frihet vad gäller valet av tillämpliga påföljder, vilka kan bestå i administrativa påföljder, straffrättsliga påföljder eller en kombination av båda. De är emellertid skyldiga enligt **artikel 325.1 FEUF** att se till att grova bedrägerier eller annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen beivras med straffrättsliga påföljder som är **effektiva och avskräckande**, bland annat genom att säkerställa att de **preskriptionsregler som föreskrivs i nationell rätt gör det möjligt att effektivt beivra** brott kopplade till sådana bedrägerier. Den rättsliga situation som uppstått efter Författningsdomstolens domar medför **en systemisk risk för straffrihet för grova bedrägerier som riktar sig mot unionens finansiella intressen**. Förekomsten av en sådan systemisk risk för straffrihet är **oförenlig med de krav som uppställs i artikel 325.1 FEUF**. Det ankommer visserligen i första hand på lagstiftaren att vidta åtgärder för att undanröja denna risk, men **principen om unionsrättens företräde ålägger den nationella domstol** som, inom ramen för sin behörighet, ska tillämpa unionsbestämmelser en **skyldighet** att – för det fall att det inte är möjligt att tolka nationell rätt i enlighet med kraven i unionsrätten – **säkerställa att kraven i unionsrätten ges full verkan** i det mål som nämnda domstol ska pröva. Detta ska ske genom att domstolen i fråga, med stöd av sin egen behörighet, vid behov, underlåter att tillämpa nationell lagstiftning eller praxis som strider mot en unionsrättslig bestämmelse med direkt effekt, även senare sådan, utan att vare sig begära eller avvakta ett föregående upphävande av denna nationella lagstiftning eller praxis genom ett lagstiftnings- eller annat konstitutionellt förfarande.

Det **måste dock även provas om skyldigheten att underlåta att tillämpa** sådana normer, i en situation såsom den som är aktuell i det nationella målet, eventuellt skulle stå i strid med skyddet för de grundläggande rättigheterna. I unionsrätten stadfästs den straffrättsliga **legalitetsprincipen** och principen om retroaktiv tillämpning av lindrigare strafflagstiftning (*lex mitior*) i **artikel 49 i stadgan**. Det framgår emellertid av rättspraxis att **regler om preskription av det straffrättsliga ansvaret inte omfattas av tillämpningsområdet för artikel 49.1 i stadgan**. De nationella domstolarnas skyldighet att underlåta att tillämpa dessa normer strider följaktligen inte mot vare sig principen att bestämmelser om brott och straff ska vara förutsebara, tydliga och inte får tillämpas retroaktivt, eller mot principen om retroaktiv tillämpning av lindrigare strafflagstiftning (*lex mitior*), såsom de stadfästs i artikel 49.1 i stadgan. Domstolen framhöll att när en domstol i en medlemsstat har att pröva huruvida en bestämmelse eller en åtgärd i nationell rätt, som utgör en tillämpning av unionsrätten i den mening som avses i artikel 51.1 i stadgan, är förenlig med de grundläggande rättigheterna, förblir nationella myndigheter och domstolar behöriga att tillämpa nationella normer för skydd av grundläggande rättigheter **förutsatt att tillämpningen av dessa normer varken undergräver den skyddsnivå som föreskrivs i stadgan, såsom den tolkats av domstolen, eller unionsrättens företräde, enhetlighet och verkan**. Det förhållandet att en sådan tillämpning aktualiseras genom att preskriptionsregler enligt rumänsk rätt anses vara en del av den materiella straffrätten innebär inget sådant åsidosättande av stadgan. Den rumänska tillämpningen av principen *lex mitior* kan emellertid förvärpa den systemiska risken för att grova bedrägerier som riktar sig mot unionens finansiella

intressen ska undgå all form av straffrättsliga påföljder, i strid med artikel 325.1 FEUF, vilket inte kan godtas.

Den ställda frågan besvarades på följande sätt:

Artikel 325.1 FEUF och artikel 2.1 i PIF-konventionen ska tolkas så, att domstolarna i en medlemsstat inte är skyldiga att underlåta att tillämpa domar från Författningsdomstolen i denna medlemsstat vari en nationell bestämmelse om avbrott i preskriptionstiden för straffrättsligt ansvar ogiltigförklaras på grund av att den straffrättsliga legalitetsprincipen har åsidosatts, såsom denna skyddas i nationell rätt, genom dess krav på strafflagens förutsebarhet och tydlighet, även om dessa domar får till följd att ett stort antal brottmål, inbegripet mål om grova bedrägerier som riktar sig mot unionens finansiella intressen, kommer att avskrivas på grund av att det straffrättsliga ansvaret är preskriberat. Nämnade unionsrättsliga bestämmelser ska däremot tolkas så, att domstolarna i denna medlemsstat är skyldiga att underlåta att tillämpa en nationell norm för skydd av principen om retroaktiv tillämpning av lindrigare strafflagstiftning (lex mitior) som gör det möjligt att – inbegripet i förfaranden som riktar mot lagakraftvunna avgöranden – ifrågasätta att preskriptionen av det straffrättsliga ansvaret avbryts i sådana mål genom processhandlingar som vidtagits innan ogiltigförklaringen skedde.

[Pressmeddelande](#) har lämnats.

Processrätt

Se föregående referat.

Skatterätt

[Moms som betalats vid gemenskapsinternt förvärv av en vara, som senare är föremål för vinstmarginalbeskattning, ingår i beskattningsunderlaget](#)

EU-domstolen, första avdelningen, har i dom den 13 juli 2023 i mål C-180/22, Mensing II, prövat en begäran om förhandsavgörande från Bundesfinanzhof (Federala skattedomstolen, Tyskland) angående tolkningen av artikel 311 och följande artiklar i direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt. Begäran har framställts i ett mål mellan Finanzamt Hamm (skattemyndigheten i Hamm, Tyskland) och Harry Mensing, som är konsthandlare. Målet rör beräkningen av beskattningsunderlaget för mervärdesskatt vid tillämpning av ordningen för beskattning av vinstmarginal på leveranser av konstverk som förvärvats i ett tidigare led inom ramen för gemenskapsinterna leveranser.

Harry Mensing är verksam som konsthandlare i Tyskland och driver gallerier i flera tyska städer. År 2014 levererades konstverk från konstnärer i andra medlemsstater till honom. Dessa leveranser deklarerades i konstnärernas etableringsmedlemsstat som gemenskapsinterna leveranser som var undantagna från skatteplikt. Harry Mensing erlade därvid mervärdesskatt på dessa leveranser för gemenskapsinterna förvärv. Harry Mensing begärde vid skattemyndigheten i Hamm att ordningen för beskattning av vinstmarginal skulle tillämpas på dessa leveranser. Eftersom det i tysk rätt föreskrivs att ordningen för beskattning av vinstmarginal inte ska tillämpas på leverans av en vara som återförsäljaren förvärvat i samband med ett gemenskapsinternt förvärv när leveransen av varan till återförsäljaren har omfattats av undantaget från skatteplikt för gemenskapsinterna leveranser i övriga delar av

Europeiska unionen, avslog skattemyndigheten i Hamm begäran och förklarade därför att Harry Mensing var skyldig att betala ytterligare mervärdesskatt. Efter att ha fått avslag på sin begäran om omprövning av beskattningsbeslutet avseende detta ytterligare mervärdesskattebelopp, överklagade Harry Mensing detta beslut till Finanzgericht Münster (Skattedomstolen i Münster, Tyskland) och gjorde gällande att den aktuella nationella lagstiftningen inte var förenlig med unionsrätten och yrkade att artikel 316.1 b i mervärdesskattedirektivet skulle tillämpas direkt. Den hänskjutande domstolen hyste tvivel i detta avseende och framställde därför en begäran om förhandsavgörande till EU-domstolen.

Genom dom av den 29 november 2018, Mensing (C-264/17, EU:C:2018:968), som meddelades till följd av denna begäran om förhandsavgörande, slog domstolen fast att artikel 316.1 b i mervärdesskattedirektivet ska tolkas så, att en beskattningsbar återförsäljare kan välja att tillämpa ordningen för beskattning av vinstmarginal på en leverans av konstverk som levererats till denne i ett föregående omsättningsled inom ramen för en gemenskapsintern varuleverans som är undantagen från skatteplikt och som gjorts av upphovsmannen eller upphovsmannens efterföljande rättsinnehavare, även om dessa inte omfattas av de personkategorier som räknas upp i artikel 314 i direktivet, och att en beskattningsbar återförsäljare inte kan välja att både tillämpa ordningen för beskattning av vinstmarginal på en leverans av konstverk som levererats till denne i ett föregående omsättningsled, inom ramen för en gemenskapsintern leverans som är undantagen från skatteplikt, och göra gällande en rätt till avdrag för ingående mervärdesskatt i situationer då en sådan rätt är utesluten enligt artikel 322 b i nämnda direktiv, om denna bestämmelse inte har införlivats med nationell rätt. Till följd av denna dom biföll Finanzgericht Münster (Skattedomstolen i Münster), genom dom av den 7 november 2019, Harry Mensings överklagande. Nämnda domstol fann att beskattningsunderlaget skulle fastställas med tillämpning av unionsrätten och att, mot bakgrund av bestämmelserna i artikel 317 första stycket i mervärdesskattedirektivet, jämförd med artiklarna 312, 315 och 316 i samma direktiv, skulle omsättningsskatten, som en del av "inköpspriset", medföra en minskning av vinstmarginalen. Skattemyndigheten i Hamm överklagade denna dom till Bundesfinanzhof (Federala skattedomstolen, Tyskland), som är den hänskjutande domstolen i förevarande mål. Skattemyndigheten har i huvudsak gjort gällande att den omsättningsskatt som är hänförlig till gemenskapsinterna förvärv inte minskar beskattningsunderlaget. Förhandsavgörande begärdes.

EU-domstolen fann att den fråga som besvarades avsåg att ge klarhet i huruvida artiklarna 312, 315 och 317 första stycket i mervärdesskattedirektivet ska tolkas så, att den mervärdesskatt som en beskattningsbar återförsäljare har betalat för ett gemenskapsinternt förvärv av ett konstverk, vars leverans i senare led omfattas av ordningen för beskattning av vinstmarginal enligt artikel 316.1 i direktivet, ingår i beskattningsunderlaget för denna leverans. Den framhöll att enligt artikel 315 första stycket ska beskattningsunderlaget för leveranser av varor som omfattas av ordningen för beskattning av vinstmarginal utgöras av den beskattningsbara återförsäljarens vinstmarginal, som ska motsvara skillnaden mellan det "försäljningspris" som återförsäljaren tar ut för varan och "inköpspriset", efter avdrag av den mervärdesskatt som belöper på själva vinstmarginalen. I artikel 312.1 i mervärdesskattedirektivet definieras "försäljningspriset" som "hela den ersättning som den beskattningsbara återförsäljaren har erhållit eller skall erhålla av förvärvaren

eller tredje man, inbegripet subventioner direkt kopplade till transaktionen, skatter, tullar, avgifter och övriga pålagor samt bikostnader såsom provisions-, emballage-, frakt- och försäkringskostnader som den beskattningsbara återförsäljaren debiterar förvärvaren för". Begreppet "inköpspris" definieras i artikel 312.2 i direktivet som "hela den ersättning som avses i punkt 1 vilken leverantören har erhållit eller skall erhålla av den beskattningsbara återförsäljaren". **Inköpspriset omfattar således inte kostnadskomponenter som den beskattningsbara återförsäljaren inte har betalat till leverantören**, utan till tredje man, vilket innebär att inköpspriset inte inkluderar den mervärdesskatt som betalats till statskassan för det gemenskapsinterna förvärvet av den vara som i senare led är föremål för den aktuella leveransen. Vad för det andra gäller det mervärdesskattebelopp som är hänförligt till själva vinstmarginalen, vilket enligt artikel 315 första stycket i mervärdesskattedirektivet, och såsom det erinrats om i punkt 24 ovan, ska dras av från den beskattningsbara återförsäljarens vinstmarginal, påpekar domstolen, i likhet med vad som framhållits av den tyska regeringen respektive generaladvokaten, i punkt 37 i denne, att denna mervärdesskatt är den skatt som den beskattningsbara återförsäljaren ska betala vid försäljningen av konstföremålet. Mervärdesskatten kan däremot inte omfatta den skatt som den beskattningsbara återförsäljaren har betalat för det gemenskapsinterna förvärvet av konstföremålet, vilket hänför sig till anskaffningspriset för detta föremål. Under dessa omständigheter och på unionsrättens nuvarande stadium ska artiklarna 312, 315 och 317 första stycket i mervärdesskattedirektivet tolkas så, att **den mervärdesskatt som en beskattningsbar återförsäljare har betalat för ett gemenskapsinternt förvärv av ett konstverk, vars leverans i senare led omfattas av ordningen för beskattning av vinstmarginal enligt artikel 316.1 i direktivet, ingår i beskattningsunderlaget för denna leverans.**

Konkurrensrätt m.m.

Se "Nationell konkurrensmyndighet som utreder missbruk av dominerande ställning får konstatera att den allmänna dataskyddsförordningen åsidosatts" nedan.

Inre marknaden och fri rörlighet

Straffrättsligt samarbete

[Tidigare beslutad verkställighet av en europeisk arresteringsorder kan inte ifrågasättas vid prövning av samtycke till lagföring av andra brott](#)

EU-domstolen, andra avdelningen, har i dom den 6 juli 2023 i mål C-142/22, The Minister for Justice and Equality, prövat en begäran om förhandsavgörande från Supreme Court (Högsta domstolen, Irland), angående tolkningen av artikel 27 i rambeslut 2002/584/RIF om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna. Begäran har framställts i en tvist mellan OE och Minister for Justice and Equality rörande framställan om samtycke från de nederländska rättsliga myndigheterna till de irländska rättsliga myndigheterna för lagföring i Nederländerna av OE för andra brott som begåtts före överlämnandet till de irländska rättsliga myndigheterna än de brott som låg till grund för överlämnandet.

High Court (Förvaltningsöverdomstolen) mottog, i egenskap av verkställande rättslig myndighet, en ansökan om verkställighet av tre europeiska arresteringsordrar som hade utfärdats mot OE år 2016 i Nederländerna, varav två hade utfärdats av åklagarmyndigheten i Amsterdam och den tredje av den nederländska riksåklagaren (nedan kallade de ursprungliga europeiska arresteringsordrarna). High Court beslutade att OE skulle överlämnas efter att ha avvisat OE:s invändningar (nedan kallat 2017 års beslut om överlämnande). Det är ostridigt att ingen av dessa invändningar avsåg att de ursprungliga europeiska arresteringsordrarna hade utfärdats av åklagare. Efter överlämnandet dömdes OE till 18 års fängelse, som han för närvarande avtjänar i Nederländerna. En undersökningsdomare i Amsterdam ingav en framställan om samtycke till High Court i syfte att göra det möjligt att lagföra OE för andra brott som hade begåtts före överlämnandet än de brott som låg till grund för de ursprungliga europeiska arresteringsordrarna. OE bestred denna framställan och gjorde gällande att de ursprungliga europeiska arresteringsordrarna inte hade utfärdats på ett giltigt sätt, eftersom de hade utfärdats av åklagare, det vill säga av myndigheter som inte kunde betraktas som "rättsliga myndigheter", i den mening som avses i rambeslut 2002/584. Enligt OE utgjorde denna omständighet hinder för att bifalla framställan om samtycke. High Court lämnade samtycke. Det beslutet överklagades till den hänskjutande domstolen som begärde förhandsavgörande.

EU-domstolen besvarade den första frågan, som avsåg att ge klarhet i huruvida artikel 27.3 g och 27.4 i rambeslut 2002/584 ska tolkas så, att den omständigheten att en europeisk arresteringsorder, på grundval av vilken en person är föremål för ett beslut om överlämnande, har utfärdats av en myndighet som inte är en "utfärdande rättslig myndighet", i den mening som avses i artikel 6.1 i rambeslutet, utgör hinder för att den verkställande rättsliga myndigheten, till vilken en sådan framställning har gjorts av en utfärdande rättslig myndighet, i den mening som avses i nämnda artikel 6.1, i ett senare skede, ger sitt samtycke till att denna person åtalas, döms eller på annat sätt berövas friheten för något annat brott, som begicks före överlämnandet, än det brott för vilket personen överlämnades. Den framhöll inledningsvis att en åklagare som deltar i rättskipningen, men som från den verkställande makten kan få ta emot anvisningar i enskilda ärenden i samband med att hen fattar beslut, inte utgör en "verkställande rättslig myndighet". Vidare poängterades betydelsen av rättskraft och att beslutet att lämna samtycke enligt artikel 27.4 i rambeslut 2002/584 skiljer sig från beslutet om verkställighet av en europeisk arresteringsorder och har andra verkningar för den berörda personen än det sistnämnda beslutet - **beslutet om samtycke** ska fattas av den verkställande rättsliga myndigheten efter en **prövning som är separat och fristående** i förhållande till prövningen av en europeisk arresteringsorder. Det finns inget i de aktuella bestämmelserna som innebär att ett fel i en ursprunglig europeisk arresteringsorder skulle kunna hindra den verkställande rättsliga myndigheten från att ge det begärda samtycket. En omprövning av villkoren för överlämnandet i detta skede skulle inte bara innebära förseningar, utan vara **oförenlig med rättssäkerhetsprincipen**, eftersom det därigenom skulle gå att ifrågasätta det rättsliga avgörande genom vilket ett beslut har fattats om verkställighet av den aktuella europeiska arresteringsordern.

Frågan besvarades på följande sätt:

Artikel 27.3 g och 27.4 i rambeslut 2002/584 ska tolkas så, att den omständigheten att en europeisk arresteringsorder, på grundval av vilken en person är föremål för ett beslut om överlämnande, har utfärdats av en myndighet som inte är en "utfärdande rättslig myndighet", i den mening som avses i artikel 6.1 i rambeslutet, inte utgör hinder för att den verkställande rättsliga myndigheten, till vilken en sådan framställning har gjorts av en utfärdande rättslig myndighet, i den mening som avses i nämnda artikel 6.1, i ett senare skede, ger sitt samtycke till att denna person åtalas, döms eller på annat sätt berövas friheten för något annat brott, som begicks före överlämnandet, än det brott för vilket personen överlämnades.

Civilrättsligt samarbete

Möjligt för domstol som i vårdnads mål grundar sin behörighet på bortförande av barnet att begära överföring till domstol i den medlemsstat dit bortförandet skett

EU-domstolen, fjärde avdelningen, har i dom den 13 juli 2023 i mål C-87/22, TT, prövat en begäran om förhandsavgörande från Landesgericht Korneuburg (regionala domstolen i Korneubourg, Österrike) angående tolkningen av artikel 15 i förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar m.m. Begäran har framställts i ett mål mellan TT, som är slovakisk medborgare och bosatt i Österrike å ena sidan, och AK, som är slovakisk medborgare, å den andra, angående vårdnaden om deras två gemensamma barn med hemvist hos AK, i Slovakien.

TT, klaganden i det nationella målet, och AK, som båda är slovakiska medborgare, är föräldrar till V och M, födda utom äktenskapet i Slovakien år 2012. Enligt slovakisk rätt har föräldrarna gemensam vårdnad om barnen. Under år 2014 flyttade familjen till Österrike där barnen först gick i förskola och därefter i skola. Barnen fortsatte att vara bosatta i Österrike men under 2017 bytte de till en skola i Slovakien, vilket innebar att de varje dag reste mellan bostaden i Österrike och den nya skolan. Barnen talar slovakiska med sina föräldrar samt mor- och farföräldrar, och kan endast några enstaka ord tyska. TT och AK separerade i början av år 2020. I juli 2020 tog AK med sig barnen till Slovakien utan TT:s samtycke.

TT väckte i Slovakien talan om återlämnande och i Österrike talan om ensam vårdnad. Han gjorde i huvudsak gällande att genom att olagligen ha fört bort barnen från Österrike till Slovakien hade AK äventyrat barnens välbefinnande och hindrat dem från att upprätthålla relationen med sin far. AK bestred hans talan och gjorde gällande att den domstol vid vilken talan väckts saknade internationell behörighet, med motiveringen att barnen alltid hade haft hemvist i Slovakien och att de inte var socialt integrerade där familjebostaden i Österrike var belägen.

Genom ett beslut av den 4 januari 2021 ogillade nämnda domstol TT:s talan och biföll AK:s invändning om bristande internationell behörighet. TT överklagade detta beslut till Landesgericht Korneuburg (Regionala domstolen i Korneuburg, Österrike), som genom beslut av den 23 februari 2021 upphävde avgörandet i första instans och avlog moderns invändning om bristande internationell behörighet. Efter överklagande fastställdes beslutet av den 23 februari 2021 genom Oberster Gerichtshofs (Högsta domstolen, Österrike) beslut av den 23 juni 2021.

Den 23 september 2021 väckte AK talan vid Bezirksgericht Bruck an der Leitha (Distriktsdomstolen i Bruck an der Leitha) och begärde att den domstolen skulle

anmoda en domstol i Republiken Slovakien att förklara sig behörig i fråga om vårdnaden om barnen i enlighet med artikel 15.1 b, 15.2 a och 15.5 i förordning nr 2201/2003. I detta avseende gjorde AK gällande att utöver det förfarande för återlämnande som TT inlett med stöd av 1980 års Haagkonvention vid Okresný súd Bratislava I (Distriktsdomstolen i Bratislava I), pågick ytterligare förfaranden som inletts av den ena eller andra föräldern vid Okresný súd Bratislava V (Distriktsdomstolen i Bratislava V, Slovakien). Hon uppgav också att med beaktande av den omfattande bevisning som inhämtats inom ramen för dessa förfaranden var de slovakiska domstolarna bättre lämpade att pröva frågan om föräldraansvar för de båda barnen. TT motsatte sig denna begäran och gjorde i huvudsak gällande att den behörighet som följer av artikel 15 i förordning nr 2201/2003 inte kan överföras när domstolarna i den andra medlemsstaten – som anmodats att utöva sin behörighet – ska handlägga en sådan begäran om återlämnande enligt 1980 års Haagkonvention som avses i artikel 11 i förordningen.

AK:s talan bifölls och målet överklagades till den hänskjutande domstolen.

Förhandsavgörande begärdes.

EU-domstolen fann att den första frågan, som är den som refereras, avsåg att ge klarhet i huruvida artikel 15 i förordning nr 2201/2003 ska tolkas så, att en domstol i en medlemsstat, som är behörig att i sak pröva ett mål om föräldraansvar med stöd av artikel 10 i förordningen, kan begära att målet ska överföras i enlighet med artikel 15.1 b i samma förordning till en domstol i en medlemsstat dit barnet olovligen har bortförts av en av sina föräldrar. Enligt artikel 10 i förordningen är det i allmänhet domstolarna i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet som är behöriga i mål om föräldraansvar. Enligt artikel 15.1 b i förordning nr 2201/2003 får en domstol i en medlemsstat som är behöriga att i sak pröva ett mål om föräldraansvar i undantagsfall begära att målet, eller en specifik del av målet, ska överföras till en domstol i en annan medlemsstat, som barnet har en särskild anknytning till, om förstnämnda domstol anser att den andra domstolen är bättre lämpad att pröva målet och om det är till barnets bästa. En domstol som grundar sin behörighet på artikel 10 har således denna befogenhet. Det framgår varken av lydelsen eller sammanhanget i artikel 15 i förordningen att en domstol i en medlemsstat som är behörig att i sak pröva frågor om föräldraansvar enligt artikel 10 i förordningen ska avstå från att utnyttja möjligheten att överföra behörigheten när den domstol som anmodas att utöva sin behörighet är belägen i den medlemsstat dit det berörda barnet olovligen har bortförts av en av sina föräldrar. Tvärtom är den domstol i en annan medlemsstat som kan anses vara bättre lämpad att avgöra målet i allmänhet en domstol i en medlemsstat dit barnet olovligen har bortförts. Kravet på att en överföring av ett mål till en domstol i en annan medlemsstat ska vara till barnets bästa utgör ett uttryck för den vägledande princip som lagstiftaren följde vid utformningen av förordningen, och som ska styra hur den tillämpas i ärenden om föräldraansvar som omfattas av dess tillämpningsområde. Detta krav innebär att hänsyn oundgängligen måste tas till barnets grundläggande rättighet enligt artikel 24.3 i stadgan om de grundläggande rättigheterna att regelbundet få upprätthålla ett personligt förhållande till och direkta kontakter med båda föräldrarna. Det förhåller sig visserligen så, att ett olovligt bortförande av barnet efter ett ensidigt beslut av en av barnets föräldrar i de flesta fall innebär att barnet fräntas möjligheten att regelbundet upprätthålla ett personligt

förhållande till och direkta kontakter med den andra föräldern. Detta innebär emellertid inte att den domstol som är behörig enligt artikel 10 i förordningen inte kan lyckas bryta den starka presumtionen för att denna domstol ska fortsätta att utöva sin behörighet enligt förordningen och att den systematiskt måste avstå från att utnyttja den möjlighet att begära att målet ska överföras som föreskrivs i förordningens artikel 15.1 b, när den domstol vartill målet ska överföras är belägen i den medlemsstat dit det berörda barnet olovligen har bortförts av en av sina föräldrar. Det innebär däremot att den domstol som är behörig att i sak pröva målet enligt artikel 10 i förordning nr 2201/2003, med beaktande av de konkreta omständigheterna i målet, ska försäkra sig om att en eventuell överföring av målet inte riskerar att få någon menlig inverkan på det berörda barnets känslomässiga, familjemässiga och sociala relationer eller på barnets materiella situation.

Tolkningsfrågorna besvarades på följande sätt:

- Artikel 15 i förordning nr 2201/2003 ska tolkas så, att en domstol i en medlemsstat, som är behörig att i sak pröva ett mål om föräldraansvar med stöd av artikel 10 i förordningen, undantagsvis kan begära att målet ska överföras i enlighet med artikel 15.1 b i samma förordning till en domstol i en medlemsstat dit barnet olovligen har bortförts av en av sina föräldrar.
- Artikel 15.1 i förordning nr 2201/2003 ska tolkas så, att de enda villkor som gäller för att en domstol i en medlemsstat som är behörig att i sak pröva ett mål om föräldraansvar ska kunna begära att målet ska överföras till en domstol i en annan medlemsstat är de som uttryckligen anges i denna bestämmelse. Vid prövningen av villkoren avseende att det i den sistnämnda medlemsstaten finns en domstol som är bättre lämpad att pröva målet och att barnets bästa ska komma i främsta rummet, ska domstolen i den första medlemsstaten beakta den omständigheten att ett förfarande för återlämnande av barnet har inletts med stöd av artikel 8 första och tredje stycket f i 1980 års Haagkonvention och ännu inte avgjorts slutligt, i den medlemsstat dit barnet olovligen har bortförts av en av sina föräldrar.

Informationssamhället

[Nationell konkurrensmyndighet som utreder missbruk av dominerande ställning får konstatera att den allmänna dataskyddsförordningen åsidosatts](#)

EU-domstolen, stora avdelningen, har i dom den 4 juli 2023 i mål C-252/21, Meta Platforms m.fl. (Ett socialt nätverks användarvillkor), prövat en begäran om förhandsavgörande från Oberlandesgericht Düsseldorf (Regionöverdomstolen i Düsseldorf, Tyskland) angående tolkningen av artikel 4.3 FEU samt artikel 6.1, artikel 9.1 och 9.2, artikel 51.1 och artikel 56.1 i förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter m.m. (allmän dataskyddsförordning). Begäran har framställts i ett mål mellan Meta Platforms Inc. (tidigare Facebook Inc.), Meta Platforms Ireland Ltd (tidigare Facebook Ireland Ltd), och Facebook Deutschland GmbH, å ena sidan, och Bundeskartellamt (Federala konkurrensmyndigheten, Tyskland), å andra sidan. Målet rör Bundeskartellamts beslut att förbjuda dessa företag att behandla vissa personuppgifter i enlighet med vad som anges i användarvillkoren för det sociala nätverket Facebook.

EU-domstolen konstaterade i sin dom att det kan bli nödvändigt för en nationell konkurrensmyndighet att, i samband med utredningen av ett företags missbruk av sin dominerande ställning, även pröva förenligheten av företagets beteende med andra bestämmelser än konkurrensbestämmelserna, såsom reglerna om skydd för personuppgifter i GDPR. När den nationella konkurrensmyndigheten konstaterar att GDPR har åsidosatts, träder den emellertid inte i behöriga GDPR-tillsynsmyndigheters ställe. De nationella konkurrensmyndigheterna ska, i syfte att säkerställa att GDPR tillämpas på ett enhetligt sätt, samråda och lojalt samarbeta med de myndigheter som är ansvariga för att övervaka tillämpningen av GDPR. [Pressmeddelande](#) har lämnats.

Arbetsrätt

[Arbetsgivares informationsskyldighet vid kollektiva uppsägningar ger inte upphov till individuella rättigheter](#)

EU-domstolen, andra avdelningen, har i dom den 13 juli 2023 i mål C-134/22, G GmbH, prövat en begäran om förhandsavgörande från Bundesarbeitsgericht (Federala arbetsdomstolen, Tyskland) angående tolkningen av artikel 2.3 andra stycket i direktiv 98/59/EG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om kollektiva uppsägningar. Begäran har framställts i ett mål mellan MO och SM i egenskap av konkursförvaltare för G GmbH. Målet rör giltigheten av MO:s uppsägning som skett i samband med en kollektiv uppsägning. Klaganden i det nationella målet hade varit anställd hos G GmbH sedan år 1981. Den 1 oktober 2019 inledde den domstol som är behörig i fråga om insolvens, på begäran av G GmbH, ett insolvensförfarande mot bolaget och utsåg motparten i det nationella målet till konkursförvaltare inom ramen för detta förfarande. Enligt den nationella lagstiftningen var motparten arbetsgivare i förhållande till G GmbH:s anställda under förfarandets gång. Den 17 januari 2020 beslutades det att G GmbH helt skulle upphöra med sin verksamhet senast den 30 april 2020 och att fler än 10 procent av bolagets 195 anställda skulle sägas upp under perioden 28–31 januari 2020. Samma dag, det vill säga den 17 januari 2020, inleddes även ett samrådsförfarande med företagsrådet, som agerade i egenskap av arbetstagarrepresentant. I samband med detta samråd lämnades den information som avses i artikel 2.3 första stycket b i direktiv 98/59 skriftligen till företagsrådet. Det är emellertid ostridigt att den behöriga myndigheten, i förevarande fall Agentur für Arbeit Osnabrück (arbetsförmedlingen i Osnabrück, Tyskland), inte har tillställts någon kopia av den skriftväxlingen. Den 22 januari 2020 konstaterade företagsrådet i sitt slutliga yttrande att det inte såg någon möjlighet att undvika de planerade uppsägningarna. Den 23 januari 2020 anmälde den planerade kollektiva uppsägningen, i enlighet med lagen om skydd mot uppsägning utan saklig grund och artikel 3 i direktiv 98/59, till arbetsförmedlingen i Osnabrück, som bekräftade att den mottagit anmälan den 27 januari 2020. Arbetsförmedlingen i Osnabrück bokade därefter in rådgivningsmöten den 28 och 29 januari 2020 med 153 av de arbetstagare som berördes av de planerade uppsägningarna. Genom skrivelse som klaganden mottog den 28 januari 2020 underrättades denne om att hans anställningsavtal med G GmbH hade sagts upp med verkan från och med den 30 april 2020.

Klaganden väckte talan vid behörig arbetsdomstol för att få fastställt att hans anställningsförhållande inte hade upphört. Till stöd för sin talan gjorde han gällande att någon kopia av skriftväxlingen med företagsrådet den 17 januari 2020 inte hade tillställts den behöriga arbetsförmedlingen, trots att detta, vilket föreskrivs i såväl artikel 2.3 andra stycket i direktiv 98/59 som i 17 § punkt 3 lagen om skydd mot uppsägning utan saklig grund, utgjorde ett villkor för att uppsägningen skulle vara giltig. Klagandens talan ogillades såväl i första som i andra instans. Klaganden överklagade därför till Bundesarbeitsgericht (Federala arbetsdomstolen, Tyskland), som är den hänskjutande domstolen. Förhandsavgörande begärdes.

EU-domstolen fann att den hänskjutande domstolen ställt sin fråga för att få **klarhet i huruvida artikel 2.3 andra stycket** i direktiv 98/59 ska tolkas så, att arbetsgivarens skyldighet att tillställa den behöriga myndigheten en kopia av i varje fall de delar av skriftväxlingen som sker enligt artikel 2.3 första stycket b i-v i direktivet **har till syfte att ge de arbetstagare som berörs av kollektiva uppsägningar ett individuellt skydd**. Den framhöll inledningsvis att bestämmelsens syfte inte framgick av dess lydelse, och att bestämmelse inte återfinns i avsnitt III i direktivet, med rubriken "Förfarande vid kollektiva uppsägningar", utan i avsnitt II i direktivet, med rubriken "Information och överläggningar", vilket, såsom framgår av artikel 2.1 i samma direktiv, reglerar samrådsförfarandet med arbetstagarrepresentanterna när en arbetsgivare överväger att vidta en kollektiv uppsägning. Överlämnandet av den information som föreskrivs i artikel 2.3 andra stycket i direktiv 98/59 ska således ske i ett skede då kollektiva uppsägningar endast "övervägs" och då samrådsförfarandet med arbetstagarrepresentanterna endast har inletts och ännu inte har avslutats. Enligt artikel 2.2 i direktiv 98/59 är syftet med överläggningarna med arbetstagarrepresentanterna att undvika eller minska antalet uppsägningar av anställningsavtal och att lindra konsekvenserna av uppsägningarna. Informationen kan såväl lämnas som förändras under förfarandets gång. Överlämnandet av den information som avses i artikel 2.3 andra stycket i direktiv 98/59 gör det endast möjligt för den behöriga myndigheten att få en uppfattning om skälen till de planerade uppsägningarna, antalet arbetstagare som ska sägas upp, och vilka kategorier de tillhör, antalet arbetstagare som normalt sysselsätts, och vilka kategorier de tillhör, den tidsperiod under vilken de planerade uppsägningarna ska verkställas och vilka kriterier som föreslås gälla för urvalet vid uppsägningarna, i den mån nationell lagstiftning eller nationell praxis ger arbetsgivaren befogenhet att avgöra detta. Det **överlämnande av information** till den behöriga myndigheten som avses i artikel 2.3 andra stycket i direktiv 98/59 sker således **endast i informativt syfte** och förberedande syfte så att den behöriga myndigheten i förekommande fall effektivt kan utöva de befogenheter som föreskrivs i artikel 4 i direktivet. Syftet med skyldigheten att överlämna information till den behöriga myndigheten är således att göra det möjligt för den att i den mån det är möjligt att förutse de negativa följderna av de planerade kollektiva uppsägningarna så att den effektivt kan söka lösningar på de problem som uppstår till följd av uppsägningarna när dessa anmäls till den.

Tolkningsfrågan besvarades på följande sätt:

Artikel 2.3 andra stycket i direktiv 98/59 ska tolkas så, att arbetsgivarens skyldighet att tillställa den behöriga myndigheten en kopia av i varje fall de delar av skriftväxlingen som sker enligt artikel 2.3 första stycket b i-v i direktivet inte har till

syfte att ge de arbetstagare som berörs av kollektiva uppsägningar ett individuellt skydd.

Konsumenträtt

[Hett kaffe utspillt på resenär och efterföljande första hjälpen ombord på flygplanet var en enda skadebringande händelse](#)

EU-domstolen, tredje avdelningen, har i dom den 6 juli 2023 i mål C-510/21, Austrian Airlines AG, prövat en begäran om förhandsavgörande från Oberster Gerichtshof (Högsta domstolen, Österrike) angående tolkningen av artiklarna 17.1, 29 och 35 i Montrealkonventionen. Begäran har framställts i ett mål mellan DB och Austrian Airlines AG, ett lufttrafikföretag, angående den talan DB väckt med yrkande om ersättning för de skador han orsakats av den första hjälpen han fått ombord på ett luftfartyg under en flygning som utförts av detta lufttrafikföretag.

Den 18 december 2016 reste DB från Tel-Aviv (Israel) till Wien (Österrike) med en flygning som utfördes av Austrian Airlines. Under flygningen föll en kaffekanna med hett kaffe från serveringsvagnen vilket brände DB. Han fick första hjälpen ombord på luftfartyget. Den 31 maj 2019 väckte DB talan mot Austrian Airlines vid Handelsgericht Wien (Handelsdomstolen i Wien, Österrike), med yrkande dels om utbetalning av 10 196 euro i skadestånd, dels om fastställelse av lufttrafikföretagets ansvar för all framtida skada som kunde uppstå till följd av att brännskadorna förvärrats på grund av att den första hjälpen som DB fått ombord på luftfartyget varit olämplig. DB gjorde gällande att Austrian Airlines inte bara var ansvarigt för personalens bristande uppmärksamhet, vilken var orsaken till att kaffekannen fallit, utan även för att den första hjälpen han fått ombord på flygplanet var olämplig för att behandla brännskador. Enligt DB kan denna första hjälpen-vård inte anses utgöra en "skadebringande händelse" i den mening som avses i artikel 17.1 i

Montrealkonventionen, och den omfattas därför av nationell rätt. Den i artikel 1489 ABGB föreskrivna fristen på tre år för att väcka talan om ersättning för den skada han orsakats av denna vård har följaktligen inte löpt ut. Austrian Airlines gjorde till sitt försvar gällande att DB:s skada hade behandlats korrekt och, med hänsyn till att Montrealkonventionen ska tillämpas i förevarande fall, att den frist på två år för att väcka talan om ersättning som föreskrivs i artikel 35.1 i Montrealkonventionen hade löpt ut.

Talan ogillades i första instans. Domen överklagades till den hänskjutande domstolen. Förhandsavgörande begärdes.

EU-domstolen fann att den hänskjutande domstolen ställt den första frågan, vilket var den fråga som besvarades, för att få klarhet i huruvida artikel 17.1 i Montrealkonventionen ska tolkas så, att olämplig första hjälpen som en passagerare har erhållit ombord på ett luftfartyg, vilket har resulterat i ett förvärrande av den kroppsskada som vederbörande har åsamkats till följd av en "skadebringande händelse", i den mening som avses i denna bestämmelse, ska anses omfattas av den skadebringande händelsen. Den framhöll att med skadebringande händelse förstås normalt sett som en oavsiktlig och oväntad händelse, och det uppställs inte något krav på att skadan beror på att en risk som är nära förbunden med luftfart har förverkligats eller att det finns ett samband mellan den skadebringande händelsen och luftfartygets drift eller rörelse. När flera omständigheter som har ett nära

samband med varandra, utan avbrott i rum och i tid, utgör en helhet ska denna helhet således anses utgöra en och samma "skadebringande händelse" i den mening som avses i artikel 17.1 i Montrealkonventionen. Så är fallet i en situation, såsom den nu aktuella, där en kaffekanna med hett kaffe har spillts ut och förorsakat en passagerare brännskador, så att personalen ombord har varit tvungen att omedelbart ge första hjälpen. Med hänsyn till den kontinuitet i rum och tid som förenar den utspilda kaffekannen med den första hjälpen som den skadelidande passageraren erhållit, kan det således inte bestridas att det finns ett orsakssamband mellan det utspilda kaffet och de förvärrade kroppsskador som uppstått till följd av den olämpliga första hjälpen som givits.

Tolkningsfrågan besvarades på följande sätt:

Artikel 17.1 i Montrealkonventionen ska tolkas så, att olämplig första hjälpen som en passagerare har erhållit ombord på ett luftfartyg, vilket har resulterat i ett förvärrande av den kroppsskada som vederbörande har åsamkats till följd av en "skadebringande händelse", i den mening som avses i denna bestämmelse, ska anses omfattas av den skadebringande händelsen.

Migrationsrätt

[Behörig myndighet måste, vid återkallelse av flyktingstatus, visa att flykting som dömts för ett synnerligen allvarligt brott utgör ett hot mot ett grundläggande samhällsintresse](#)

EU-domstolen, första avdelningen, har i dom den 6 juli 2023 i mål C-8/22, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides, prövat en begäran om förhandsavgörande från Conseil d'État (Belgien) angående tolkningen av artikel 14.4 b i direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet. Begäran har framställts i ett mål mellan XXX, en tredjelandsmedborgare, och Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Generalkommissariatet för flyktingar och statslösa, Belgien) (nedan kallat generalkommissariatet) angående generalkommissariatets beslut att återkalla hans flyktingstatus.

XXX beviljades flyktingstatus. Han dömdes därefter till fängelse 25 år för bland annat rån med våld avseende flera föremål samt mord i syfte att genomföra rånet eller undkomma straff. Generalkommissariatet återkallade hans flyktingstatus. XXX överklagade beslutet. Talan lämnades utan bifall och han överklagade till den hänskjutande domstolen, som begärde förhandsavgörande.

EU-domstolen fann att den första frågan avsåg att ge klarhet i huruvida artikel 14.4 b i direktiv 2011/95 ska tolkas så, att det kan anses **styrkt att det föreligger en samhällsfara i den medlemsstat där den berörda tredjelandsmedborgaren befinner sig redan av den anledningen att han eller hon genom en lagakraftvunnen dom har dömts för ett synnerligen allvarligt brott**. I artikel 14.4 b i direktiv 2011/95 föreskrivs att medlemsstaterna får återkalla status som beviljats en flykting om vederbörande utgör en samhällsfara i den medlemsstat där han eller hon befinner sig med hänsyn till att han eller hon genom en lagakraftvunnen dom har dömts för ett synnerligen allvarligt brott. Bestämmelsen innehåller två villkor, vars

inbördes förhållande inte preciseras i bestämmelsens lydelse. Det är emellertid tydligt att om det vore tillräckligt att enbart villkoret att ha dömts för ett synnerligen allvarligt brott är uppfyllt fyller det andra villkoret om samhällsfara ingen funktion. Vidare är bestämmelsen ett undantag från regeln att flyktingstatus ska beviljas den som kan betraktas som flykting. Av det ovan anförda följer att två separata rekvisit måste vara uppfyllda för att den bestämmelsen ska kunna tillämpas. För det första ska den berörda tredjelandsmedborgaren genom en lagakraftvunnen dom ha dömts för ett synnerligen allvarligt brott, och för det andra ska det ha visats att tredjelandsmedborgaren utgör en samhällsfara i den medlemsstat där han eller hon befinner sig. Frågan besvarades på följande sätt:

- Artikel 14.4 b i direktiv 2011/95 ska tolkas så, att förekomsten av en samhällsfara i den medlemsstat där den berörda tredjelandsmedborgaren befinner sig inte kan anses styrkt enbart på grund av att han eller hon genom en lagakraftvunnen dom har dömts för ett synnerligen allvarligt brott.

EU-domstolen **besvarade den andra och tredje frågan** på så sätt att artikel 14.4 b i direktiv 2011/95 ska tolkas så, att tillämpningen av denna bestämmelse förutsätter att den behöriga myndigheten **visar att det hot som den berörda tredjelandsmedborgaren utgör mot ett grundläggande samhällsintresse i den medlemsstat där han eller hon befinner sig är verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt** och att återkallandet av flyktingstatus utgör en åtgärd som står i **proportion** till detta hot.

EU-domstolen meddelade samma dag dom i mål [C-402/22, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid](#), och i [C-663/21, Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl](#), vilka mål rör i huvudsak samma frågor.

Miljörätt

EU-RÄTTEN I SVENSKA JURIDISKA TIDSKRIFTER

Från webbplatsen [Lawpub Stockholm](#), en samlad plattform för juridisk utgivning med anknytning till Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet går det utmärkt att läsa vissa artiklar ur t.ex. Europarättslig tidskrift, för vilket det annars krävs en prenumeration. Ur senaste numret noteras bl.a. artikeln [Hur EES-avtalet räddades den 13 maj 1991 - En berättelse om hur det kan gå till vid internationella förhandlingar](#) av Sven Norberg.

Från [Svensk juristtidning](#) är [Extraordinära rättsmedel i unionsrättslig belysning](#) av Magnus Schmauch den senast publicerade artikeln av mer specifikt EU-rättsligt intresse.

Även [Skattenytt](#) tillhandahåller vissa artiklar fritt på nätet. Den senaste artikeln av EU-rättsligt intresse som finns fritt tillgänglig är [Implementering av minimibeskattningsdirektivet i Sverige: "Lagen om tilläggsskatt"](#) av Emma Annelund, Christine Lindström, Pardis Nabavi, Martin Nordström & Anders Bengtsson

NYA SVENSKA MÅL

Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen, har den 14 juni 2023 beslutat att i dess mål PMT 4906-22 begära förhandsavgörande. Målet har i EU-domstolen beteckningen C-379/23, Guldbrev. De ställda frågorna är följande:

1. Utgör värdering och köp av guld från konsument en produkt (kombinationsprodukt) i den mening som avses i art. 2 c), d) och i) samt 3.1 i direktiv 2005/29/EG om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på den inre marknaden, i en situation som den som är aktuell vid den nationella domstolen?
2. Om svaret på fråga 1 är nej, utgör värdering av guld i en situation som är aktuell vid den nationella domstolen en produkt i direktivets mening?

DET HÄNDER I EU-DOMSTOLEN

Torsdagen den 7 september 2023, kl. 09.30, föredras generaladvokatens förslag till avgörande i ett mål mellan Lettland och Sverige, mål C-822/21. Målet rör en fördragsbrottstalan. Lettland har yrkat att domstolen ska fastställa att Sverige har underlåtit att fullgöra sina skyldigheter enligt artikel 14.3 i direktiv 2014/49/EU om insättningsgarantisystem. Föremålet för talan är sättet att ta ut den avgift som vissa banker årligen ska betala in till insättningsgarantisystemet i en medlemsstat, i en situation där bankfilialer belägna i andra medlemsstater har överlåtit, vilket enligt artikel 14.3 i direktivet ska medföra att de avgifter som under de senaste tolv månaderna före överlåtelsen har betalats in för dessa filialer till insättningsgarantisystemet i den stat där banken har sitt huvudkontor ska överföras till de nationella insättningsgarantisystem som, efter dessa överlåtelser, är behöriga. Lettland har även yrkat att domstolen ska fastställa att Sverige har underlåtit att fullgöra sina skyldigheter enligt artikel 4.3 FEU genom att vägra att överföra dessa avgifter, eftersom detta agerande har försvårat integreringen av den inre marknaden och har undergrävt principen om ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna.

FRÅN LAGSTIFTNING SAR BETET
